

نگاهی نو به «نمطِ نهم»

کتابِ الاشارات و التنبیّاتِ أبوعلی سینا

مؤلف: شیخ حجت مهدوی سعیدی

انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد لاهیجان

۱۳۹۷



|                                          |     |
|------------------------------------------|-----|
| مقدمه                                    | ۱۵  |
| پیشگفتار                                 | ۴۳  |
| تنبیه ۱                                  | ۴۳  |
| ترجمه ۱                                  | ۴۴  |
| سلامان و اقبال                           | ۴۷  |
| تنبیه ۲                                  | ۴۷  |
| ترجمه ۲                                  | ۴۷  |
| در معنا و حقیقت زهد                      | ۴۹  |
| چگونه باید زهد ورزید                     | ۵۲  |
| زندگی در کمالیت خرد                      | ۵۸  |
| در جیستی زهد اسلامی                      | ۶۵  |
| زهد از منظر حکیم سنائی                   | ۶۶  |
| زهد حافظی                                | ۶۸  |
| نصوف رندانه                              | ۷۳  |
| نسبت دنیا و آخرت                         | ۷۷  |
| در جیستی حقیقت عرفان                     | ۷۹  |
| در کیستی عارف                            | ۸۷  |
| تنبیه ۳                                  | ۸۷  |
| ترجمه ۳                                  | ۸۸  |
| آیا خداوند به عبادت ما نیاز دارد؟        | ۹۰  |
| عبودیت و آزادگی                          | ۹۱  |
| عبادت نکوینی و تشریعی                    | ۹۷  |
| عبادت یعنی خدمت خلق                      | ۹۸  |
| آیا عبادت آدمی مانع از پشیرفت جامعه است؟ | ۱۰۱ |
| نماز مظهر عالیترین عبادت                 | ۱۰۲ |
| نماز مظهر ذکر عقلانی                     | ۱۰۳ |
| عبادت و رهیافت عاشقانه                   | ۱۰۶ |
| عبادت متفکرانه یادزهر غفلت               | ۱۰۸ |
| ثمرات عبادت                              | ۱۰۹ |
| مراقبت از عبادت                          |     |
| یقین، نتیجه عبادت عارفانه                |     |

## فهرست

| عنوان                                                                   | صفحه |
|-------------------------------------------------------------------------|------|
| اسقاط تکلیف.....                                                        | ۱۱۲  |
| داستانی از پیامبر(ص) در خصوص رعایت حقوق همسر به مثابه یک امر عبادی..... | ۱۱۳  |
| در باب حیستی عبادت و ربوبیت.....                                        | ۱۱۵  |
| کمیت و کیفیت عبادت.....                                                 | ۱۱۸  |
| آیا می توان خداوند را عبادت حقیقی نمود؟.....                            | ۱۲۳  |
| عبادت و شمس های معنایی آن.....                                          | ۱۲۳  |
| فوائد عبادت.....                                                        | ۱۲۵  |
| وجه حاجت به پیروی از سلوک.....                                          | ۱۲۶  |
| تنبيه ۴.....                                                            | ۱۳۱  |
| ترجمه ۴.....                                                            | ۱۳۱  |
| در ضرورت زندگی اجتماعی.....                                             | ۱۳۲  |
| آیا زندگی در جامعه در تضاد با تربیت است.....                            | ۱۳۷  |
| تنبيه ۵.....                                                            | ۱۳۹  |
| ترجمه ۵.....                                                            | ۱۳۹  |
| تنبيه ۶.....                                                            | ۱۴۳  |
| ترجمه ۶.....                                                            | ۱۴۳  |
| پرستش خالصانه خداوند.....                                               | ۱۴۴  |
| پرستش خالصانه از نظر علم روانشناسی.....                                 | ۱۴۷  |
| تنبيه ۷.....                                                            | ۱۵۱  |
| ترجمه ۷.....                                                            | ۱۵۱  |
| طلب و اراده.....                                                        | ۱۵۱  |
| اراده، راهی برای دستیابی به قرب الهی.....                               | ۱۵۳  |
| تنبيه ۸.....                                                            | ۱۵۷  |
| ترجمه ۸.....                                                            | ۱۵۷  |
| مفهوم لغوی ریاضت.....                                                   | ۱۵۸  |
| مفهوم اصطلاحی ریاضت.....                                                | ۱۵۹  |
| خاستگاه ریاضت.....                                                      | ۱۶۲  |
| ریاضت مقبول در اسلام.....                                               | ۱۶۳  |
| ریاضت و تفکر.....                                                       | ۱۶۴  |
| اولین معین.....                                                         | ۱۶۸  |
| ریاضت و خلوت گزینی.....                                                 | ۱۶۹  |

## فهرست

| عنوان                                  | صفحه |
|----------------------------------------|------|
| دومین معین.....                        | ۱۷۰  |
| وصول به حق یک استثناء.....             | ۱۷۲  |
| سماع و علم شهودی.....                  | ۱۷۳  |
| سومین معین.....                        | ۱۷۵  |
| سماع، رهائی از هیاهوی ذهن.....         | ۱۷۷  |
| سماع و زمان: حال.....                  | ۱۸۰  |
| علت انکار سماع.....                    | ۱۸۱  |
| فکر لطیف، عشق عقیق.....                | ۱۸۲  |
| در معنای عشق.....                      | ۱۸۶  |
| روانشناسی عشق.....                     | ۱۸۷  |
| عشق حقیقی و عشق مجازی.....             | ۱۸۸  |
| عقل و عشق وحدت یا تعارض.....           | ۱۹۱  |
| نقش سخن پاک در روان آدمی.....          | ۱۹۴  |
| رویدادهای زندگی به منابه وعظ الهی..... | ۲۰۰  |
| تنبيه ۹.....                           | ۲۰۱  |
| ترجمه ۹.....                           | ۲۰۱  |
| در چیستی وقت؟.....                     | ۲۰۱  |
| تنبيه ۱۰.....                          | ۲۰۵  |
| ترجمه ۱۰.....                          | ۲۰۵  |
| ریاضت سالک.....                        | ۲۰۵  |
| تنبيه ۱۱.....                          | ۲۱۱  |
| ترجمه ۱۱.....                          | ۲۱۱  |
| عارفان و کتمان امور.....               | ۲۱۱  |
| مکتب ملاستیان.....                     | ۲۱۵  |
| تنبيه ۱۲.....                          | ۲۱۹  |
| ترجمه ۱۲.....                          | ۲۱۹  |
| عارفان و لذت وصال.....                 | ۲۱۹  |
| تنبيه ۱۳.....                          | ۲۲۱  |
| ترجمه ۱۳.....                          | ۲۲۱  |
| حضور و غیبت عارفانه.....               | ۲۲۱  |
| تنبيه ۱۴.....                          | ۲۲۳  |

## فهرست

| عنوان                                | صفحه |
|--------------------------------------|------|
| ترجمه ۱۴.....                        | ۲۲۳  |
| جذبات عارفانه.....                   | ۲۲۳  |
| حجابهای ظلمانی و نورانی.....         | ۲۲۴  |
| تنبیه ۱۵.....                        | ۲۲۹  |
| ترجمه ۱۵.....                        | ۲۲۹  |
| جهان روغن و ویژگیهای آن.....         | ۲۲۹  |
| جگونگی مواجهه ما با جهان دروغین..... | ۲۳۰  |
| تنبیه ۱۶.....                        | ۲۳۳  |
| ترجمه ۱۶.....                        | ۲۳۳  |
| عرفان مقدمه شادمانی.....             | ۲۳۳  |
| تنبیه ۱۷.....                        | ۲۳۷  |
| ترجمه ۱۷.....                        | ۲۳۷  |
| عارفان و اخلاص.....                  | ۲۳۷  |
| تنبیه ۱۸.....                        | ۲۴۱  |
| ترجمه ۱۸.....                        | ۲۴۱  |
| از اشتغالات تا استخلاص عارفانه.....  | ۲۴۱  |
| تنبیه ۱۹.....                        | ۲۴۵  |
| ترجمه ۱۹.....                        | ۲۴۵  |
| درجات تزکیه.....                     | ۲۴۵  |
| تنبیه ۲۰.....                        | ۲۵۱  |
| ترجمه ۲۰.....                        | ۲۵۱  |
| عرفان مذهب یگانه اندیشی ست.....      | ۲۵۱  |
| عرفان و زبان.....                    | ۲۵۳  |
| تنبیه ۲۱.....                        | ۲۵۷  |
| ترجمه ۲۱.....                        | ۲۵۷  |
| اوصاف عارفان.....                    | ۲۵۷  |
| عارف و شادی های عارفانه.....         | ۲۵۹  |
| وهمیات سرآغاز دردهای آدمی.....       | ۲۶۸  |
| فلسفه شادمانی عارف.....              | ۲۶۹  |
| تنبیه ۲۲.....                        | ۲۷۳  |
| ترجمه ۲۲.....                        | ۲۷۳  |

## فهرست

| عنوان                                | صفحه |
|--------------------------------------|------|
| سعه وجودی عارفان.....                | ۲۷۳  |
| تنبيه ۲۳.....                        | ۲۷۷  |
| ترجمه ۲۳.....                        | ۲۷۷  |
| اخلاقیات عارفانه.....                | ۲۷۷  |
| تنبيه ۲۴.....                        | ۲۹۱  |
| ترجمه ۲۴.....                        | ۲۹۱  |
| عارف و جماعت.....                    | ۲۹۱  |
| عارف و مرگ.....                      | ۲۹۳  |
| عارف و سخاوت.....                    | ۲۹۵  |
| عارف و گذشت.....                     | ۲۹۷  |
| تنبيه ۲۵.....                        | ۳۰۱  |
| ترجمه ۲۵.....                        | ۳۰۱  |
| تفاوت احوال عارفان.....              | ۳۰۲  |
| عارفان مناجاتی و عارفان خرابانی..... | ۳۰۳  |
| تنبيه ۲۶.....                        | ۳۰۵  |
| ترجمه ۲۶.....                        | ۳۰۵  |
| عارفان و شریعت.....                  | ۳۰۵  |
| در معنای فنا.....                    | ۳۰۶  |
| تنبيه ۲۷.....                        | ۳۱۳  |
| ترجمه ۲۷.....                        | ۳۱۳  |
| راه دشوار خداوند.....                | ۳۱۳  |
| چه کسی می تواند متاله باشد.....      | ۳۱۳  |

## «هو الحکیم»

سیاسی خداوند دانا کنم  
روان و خرد را توانا کنم  
(حکیم فردوسی)

### مقدمه:

تحقیق، تنقیر و نگارش این کتاب متناوباً پنج سال به طول انجامید. نیت و غایت این تدوین در شرح مقامات عارفان، جز این معنا نبود که پس از ده سال از تدریس مستمر این "درس گزافاها"، در دانشگاه، وجیزه ای فراهم آورم برای دانشجویان و سایر علاقمندان به عرفان اسلامی. پر واضح است که اوراق این کتاب نیز مانند دیگر مکتوبات بشری احیاناً از بعضی خطای احتمالی، بری نبوده و نیست که امیدوارم به فضل الهی و با اشارات و تنبیهاست رستان دانشور، از وقوع مجدد آن در تحریر آتی کتاب، پرهیز نمایم. انشاءالله

بر خطا کردیم اصلاحش تو کن  
مصلحتی تو ای تو سلطان سخن  
(مولانا)

کم ترین بندتان خداوند

دکتر سید حبیب محمد عیدی

«عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد لاهیجان»

زمستان سال ۸۹